

BİZ BİR EKİBİZ

Onüç sene önce, “[Biz bir aileyiz](#)” diyen patronlar üzerine görüşlerimi yazmıştım. Sonunu da şu şekilde bağlamıştım. Patronunuz eğer "Biz bir aileyiz" diyorsa, siz yüksek sesle söyleyemeseniz de içinizden haykırın: "Hayır, biz bir ekibiz... Ya da hiçiz."

Bugün ise, “biz bir ekibiz” sözünü durmadan tekrarlayan iş arkadaşları veya patronlar konusunda düşüncelerimi paylaşmak istiyorum. Yıllarca takım sporları yapmış bir kişi olarak, bu “biz bir ekibiz” denilen zamanları, ekip oyuncusu olduğum günlerle karşılaştırır ve kararımı buna göre veririm. “Gerçekten biz bir ekip miyiz?”

Aşağıda çeşitli örnekler var...

- Takım arkadaşları önemli anlarda birbirinin arkasında durur. “Arkada durmak” deyince birbirinin arkasına sığınmak ve işler kötü gidince oklara başkasını hedef yapmak için değil. Eğilene çarpmak, tökezleyenin üstüne basmak için de değil... Arkadaş sözünde geçen “arka” kavramı gereğince, kimsenin arkasını kollamanıza gerek bırakmayacak şekilde gerektiğinde sırt sırta savaşmak için.

Takım kaptanı ise, sadece arkada durmaz, yerine göre en önde gider. Zor durumlarda ekibi motive eder, ekibin misyonunu anlatır. Vizyonu, elinizi uzattığınızda neredeyse değebileceğiniz kadar somut biçimde hayal etmenizi sağlamalı.

İş arkadaşınız veya patronunuz bir iş toplantısı sırasında, diğer firmada çalışan bir kişiye sizin yerinizi veya o sırada toplantıda bulunmayan bir arkadaşınızın yerini teklif ediyorsa, fazla düşünmenize gerek yok. Sakın ola ki bunu bir şaka gibi düşünmeyin. Sizin de bulunduğunuz bir iş toplantısında, gerek sizi gerekse kendi ekibini aşağılamanın bundan daha uygun bir yolu olamaz. Bu kişi(ler) ile çalışmamak, ilk fırsatta kendinize bir iş bulmak için elinizden geleni yapmalısınız.

- Takım ortak amaçlar doğrultusunda bir araya gelen kişilerden oluşur. Herkes, aynı ortak maç için birbirini tamamlayarak, bütünleyerek çalışır. Başarılı takımlar, birbiri ile aynı işi yapan insanlardan değil, birbirinden farklı, ama bir diğerini tamamlayarak tek bir bütün oluşturan kişilerden oluşur.

Ekipteki biri, görevi olanı yaptığında diğerlerine kıyak yapmış gibi takılıyorsa, “Ben o pası vermeseydim sen de gol atamazdın”, “Ben topları tutmasaydım, hepiniz mağlup olurdunuz” diyorsa, dışlanır. Ekip oyuncusu olmadığı söylenir.

İş arkadaşınız, hatta patronunuz, siz görevinizi yaparken yardımcı olduğunda, “bak senin için çalışıyorum” diyorsa, üzgünüm. Ekip üyeleri zaten birbirleri için, ekipleri için çalışırlar.

Bunu diyen kişiye güvenmeyin. Bir yanlışlık olduğunda, onun talimatı doğrultusunda bile olsa, sizi yalnız bırakacağını hemen söyleyebilirim.

- Ekip olmak, herkesin bir bütünü birlikte tamamladığı duygusunu taşımayı gerektirir. Yani, bir kişi bile oyundan çıktığında, diğerlerinin daha huzursuz olmasını, bir eksiklik olacağını düşünmesini sağlar. Ancak, bu koşulda diğerleri, gidenin eksikliğini kapatmak için daha fazla çalışırlar. Bunu bir angarya diye görmezler, ekip olmanın doğal koşulu olarak algırlar.

Yıllar önce, ekip çalışması konusunda bir eğitimde futbol maçına ilişkin video izlemiştim. Son derece zor bir pozisyonda, muhteşem bir pas... Ardından GOOOOL... Herkes, golü atana değil pası verene koşuyordu. Golü atan oyuncu dahil... İşte ekip olmak, takım olmak budur.

Eğer iş arkadaşınız veya patronunuz herhangi bir nedenden ötürü (iş seyahati, tatil, hastalık, vb.) işe gelemediğinde, diğer çalışanlar mutlu ve huzurluysa, durum kötüdür. Bir ekip arkadaşı, hele ki takım kaptanı olmadığı zaman sevinenlerin sayısı artıyorsa, hiç zorlamayın. Ortada ekip falan yoktur.

- Az önce “Takım ortak amaçlar doğrultusunda bir araya gelen kişilerden oluşur” demiştik. Bu ortak amaçlar iyi ve güzel amaçlar ise, “ekip” sözü edilebilir. Eğer amaçlar iyi değilse, o topluluğa çete denir.

Profesyonel dünyada yaşayan ve çalışan herkes zaten “hissedar değerini artırmak” zorunda olduğunu bilir. Buna rağmen, amaçlar vurgulanırken “öncelikli müşterilerin hayatını kolaylaştırmak, içinde bulunduğunuz toplumun çıkarlarını gözetmek, bu sayede bulunduğunuz ortamda kalıcı bir yer edinmek... dolayısıyla hissedar değerini artırmak”dan bahsedilmesi doğrudur. “Sonunda aynı yere varıyor, fark nedir?” dersiniz, yanılırsınız. İş arkadaşlarınızın “Yani ben sadece büyük patronu zengin etmek için mi çalışıyorum?” çelişmesini yaşamamasını sağlamak gerekir.

İş arkadaşınız veya patronunuz önemli konularda konuşmaya başlamadan önce, “en önemli görevinizin hissedar değerini artırmak” olduğunu söylüyorsa, durumunuz pek iyi değildir.

Size doğrudan “hissedar değeri”ni artırmaktan bahseden kişi, ne sizi ne de çevresini düşünüyordur. Kendisini o göreve getiren kişilere verdiği sözlerden başka düşüncesi yoktur. Onların önünde, başı eğik durmamak için size (aslında kendine) ne yapılmazsa sorun çıkacağını anlatıyordur.

Diğer yandan siz de “Hissedarların çetesi misiniz, yoksa ekibinizin üyesi misiniz?” sorusunu kendinize sormalısınız.

- Ekip olmak, herkesin bir bütünü birlikte tamamladığı duygusunu taşımaktır, demiştim. Bir bütünü oluşturmak, ancak bir araya gelince güç oluşturan bir dönemlerin popüler Voltran dizisi gibi, her üyenin ayrı bilgi ve beceri taşımalarını gerektirebilir. Herkes hücum oyuncusu olamayabilir, herkes savunma yapamaz, herkes oyun kurucu değildir. Önemli olan, diğerleri ile birlikte tek bir amaç için mücadele etmeyi bilmektir.

İş arkadaşınız veya patronunuz sizin bilginize ve iş yapma biçiminize saygı duymuyorsa ve “sen benim dediğimi yap, yeter” diyorsa, ya onlar gerçekten haklıdır, ya da orada ekip anlayışı yoktur. Her iki koşulda da orası size göre değildir.

- Ekip oyuncuları, başarıyı da kaybı da birlikte omuz omuza karşılar. Mağlubiyette, herkes boynunu büker, galibiyette herkes birlikte sevinir. Gerçek liderlerin mağlubiyetlerde tüm sorumluluğu üstlendiğini, başarılarında ise takımını öne çıkardığını görürsünüz. Birlikte mücadele ederken birileri başarıları hemen üstleniyorsa, mağlubiyet olduğunda ise hep başkalarını suçluyorsa, ekip olamazsınız.

İş arkadaşınız veya patronunuz işler iyi giderken kendi becerilerinden ötürü gururlanıyor ama diğerlerine teşekkür etmiyorsa, aksi durumda ise sizin veya bir iş arkadaşınızın boş yere maaş aldığınızı söylüyorsa, çanlar çalıyor demektir. Ya siz de başarılarla sahip çıkmayı öğreneceksiniz, ya da sürüleceksiniz. Sonuç aynıdır: ekip anlayışı bozulmuştur.

- Ekip oyununa yatkın olmayan bazı usta oyuncular, diğerlerini kötü durumda bırakmayı bilirler. En sıkışık olduğunuz anda topu sizin ayağınıza atabilirler. Siz topu kaptırınca da “yine ne yaptın!” gibilerden tavır takınır. Oyunu iyi bilmeyen seyirciler, ona hak verebilirler.

Diğer yandan, ekip ruhunu taşıyan usta oyuncular, başkasının başı sıkışırken yardıma koşar, ustalığı sayesinde takımı rahatlatır, yeniden toparlanmasını sağlar.

İş arkadaşınız veya patronunuz hem verdiğiniz kararları beğenmiyor hem de kendisi karar vermiyorsa; kendisinin görev ve sorumluluk alanında konuları yarım bırakıp, sizi diğer taraflarla ne konuşacağını bilmez durumda bırakıyorsa; küçük düşmenizi sağlıyor, ama bu kurumlarla kendisi doğrudan görüşmüyorsa konusunda oldukça becerikli, fakat takım oyununa yatkın olmayan biri ile karşı karşıyasınız demektir.

Bu kişi sizden daha üst unvanda ise, kendisine şamar oğlan(lar)ı arıyordur. Birilerinin günah keçisi olduğu yerlerde ekip olmaktan bahsedilemez. Bence çok zorlamayın. Eşyalarınızı toparlayın.

Çalıştığınız şirkette, grupta bu belirtiler varsa, aman dikkat edin. Ekip değilsiniz ve bence bu oyuncular ile hiçbir zaman ekip olamazsınız.

Biz bir ekibiz sözünü duyduğum zaman, daha gençliğe adım attığım yıllardaki “Ortak Pazar” (şimdiki Avrupa Birliği) konusunda yapılan tartışmalar aklıma gelir. Ağabeylerimiz “onlar ortak, biz pazar” diyorlardı.

Diyeceksiniz ki “biz bir ekibiz” denmesinin neresi kötü. Cümle kötü değil. Aslında, doğru bir cümledir... Yeter ki doğru ağızlarda seslendirilsin. Eğer iş arkadaşlarınızdan biri veya patronunuz bunu günde 2 defadan fazla söylüyorsa, maalesef ekip değilsiniz.

Eğer bu cümleyi siz 2 – 3 haftada bir kez söylüyorsanız, üstelik bunu başarısızlığı paylaşmak için değil de arkadaşlarınız ile birlikte kotardığınız bir işten sonra gururla tekrarlıyorsanız, söylemenize gerek yok. Siz gerçekten bir ekipsiniz. Bu duyguyu yaşıyorsanız, zaten pek de sık söylemezsiniz.

ARALIK 2007